

W dniach 9-11 października 2025 r. miała miejsce jubileuszowa X Akcja sprzątania cmentarzy z I wojny światowej na terenie miast Biecz, Bobowa, Ciężkowice, Gorlice, Tuchów, Niepołomice i Wieliczka oraz gmin Gorlice, Krempna, Lipinki, Łużna, Moszczenica, Ropa, Sękowa, Uście Gorlickie oraz. Łącznie pracami porządkowymi objęto 102 cmentarze wojenne. Patronat honorowy nad tą szczytną, społeczną inicjatywą objęli Ambasador Republiki Słowackiej w RP Andrea Elscheková Matisová, Komendant Główny Policji gen. insp. Marek Boroń, Wojewoda Małopolski Krzysztof Jan Klęczar, Wojewoda Podkarpacka Teresa Kubas-Hul, Konsul Generalny Węgier w Krakowie dr Tibor Gerencsér, Konsul Generalny Niemiec w Krakowie Holger Mahnicke, Konsul Generalny Austrii w Krakowie mgr Martin Gärtner. W czwartek 9 października 2025 r. prace porządkowe już tradycyjnie rozpoczęły się na cmentarzu nr 123 Łużna-Pustki, gdzie przedstawiciele Koła PTTK nr 8 – Klubu Górskiego „Orły” przy Komendzie Stołecznej Policji wraz z delegacją z Instytutu i Muzeum Historii Wojskowości w Budapeszcie, burmistrzami komitatu Szabolcs-Szatmar-Bereg, żołnierzami 113 bhp w Tarnowie 11 Małopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej, uczniami z Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Bystrej pod opieką Marty Piecuch, uczniami Szkoły Podstawowej nr 1 w Łużnej, harcerzami z 5 Drużyny Harcerskiej "Zahartowani" w Łużnej, druhami OSP w Łużnej oraz pracownikami gminy (łącznie około 100 osób) układali kliniec na alejkach cmentarza, kosili trawę i grabili liście. Na zakończenie prac Wójt Gminy Łużna Mariusz Tarsa, w asyście delegacji pracujących tego dnia na cmentarzu przedstawiciele polskich formacji mundurowych oraz młodzieży, złożył wieniec pod pomnikiem ku pamięci węgierskich bohaterów poległych w czasie I wojny światowej, znajdującym się właśnie na nekropolii na wzgórzu Pustki. Wieniec złożyli również przedstawiciele Instytutu i Muzeum Historii Wojskowości w Budapeszcie.

Po zakończonych pracach na cmentarzu nr 123 grupa „Orłów” udała się na cmentarz nr 124 Mszanka, gdzie jak co roku była spora trawa do skoszenia. Następnie węgierska delegacja wraz z „Orłami” z grupy zadaniowej „Łużna”, przeniosła się na cmentarz nr 118 w Staszówce. Tam, pomimo mocno niesparzających warunków (wiatr, deszcz), skosili trawę zarastającą cmentarz. W tym czasie uczniowie z Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Bystrej wygrabiali cmentarz nr 122 w Łużnej.

Równolegle część „Orłów” z grupy zadaniowej „Ożenna” na czele z Agnieszką Tokarczyk, żołnierzami WOT z 203 Batalionu Obrony Pogranicza w Sanoku oraz żołnierzami WOT z 33 Batalionu Lekkiej Piechoty z Rzeszowa porządkowała cmentarze nr 1, 2 i 3 w Ożennej, 4, 5 w Grabiu oraz 6 w Krempnej. W Ożennej wspierał ich również, jak w latach poprzednich, gospodarz Roman.

Kolejna grupa zadaniowa „Banica” – wraz ze studentami z Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Krośnie pod opieką Anny Hycnar porządkowała cmentarze nr 62 w Banicy, 53 Czarnem i 45 w Lipnej.

Bez wsparcia „Orłów” prace w czwartek prowadzono także na:

- cmentarzu nr 49 w Blechnarce, który porządkowali policjanci i pracownicy z Komendy Powiatowej Policji w Gorlicach oraz Komisariatu Policji w Uściu Gorlickim,
- cmentarzu 67, 68 Ropicz Górnej, który posprzątała druhowie OSP Ropica Górna,
- cmentarzu nr 76 w Siarach, który posprzątała Grupa Poszukiwawczo Ratownicza OSP Siary,
- cmentarzu nr 80, który porządkowali uczniowie ZSZ w Gorlicach im. K. Pułaskiego pod kierownictwem nauczyciela Piotra Halucha oraz pracownicy gminy Sękowa,

- cmentarzu nr 81 w Męcinie Wielkiej, który porządkował Aleksander Gucwa wraz z kolegą,
- cmentarzu nr 82 w Męcinie Wielkiej, który porządkowali druhowie OSP Męcina Wielka,
- cmentarzu nr 83 w Wapiennem, który porządkowali druhowie OSP Wapienne,
- cmentarzu nr 84 w Bednarce, który porządkowali radni Gminy Lipinki na czele z Wójtem oraz mieszkańcami Lipinek,
- cmentarzu nr 85 Rozdziele, który porządkowali harcerze z 15 Drużyny Starszoharcerskiej „KryLinki” z Lipinek, druhowie z OSP Lipinki oraz wolontariusze ze Szkoły Podstawowej w Lipinkach,
- cmentarzu nr 92 w Stróżówce uczniowie Miejskiego Zespołu Szkół nr 5 w Gorlicach pod kierownictwem nauczycielki Joanny Moroń,
- cmentarzu 104 w Strzeszynie, który porządkowali uczniowie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Strzeszynie pod kierownictwem dyrektora Bogusława Moronia,
- cmentarzach nr 141 Rakutowa i 142 Ostrusza, gdzie grupa Dariusza Kiełtyki wraz z żołnierzami 113 bhp w Tarnowie 11 Małopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej przeprowadzali większe prace porządkowe odsłaniające cmentarz.

W piątek 10 października 2025 r., pomimo padającego z różną mocą i intensywnością deszczu, „Orły” z grupy „Biecz” wraz z żołnierzami 113 bhp w Tarnowie 11 Małopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej i uczniami SP nr 1 w Bieczu pod opieką Jolanty Skorupy, przystąpili do działania z pełną werwą na cmentarzach w Bieczu nr 106, 107, 108. Następnie przenieśli się na cmentarz nr 101 w Libuszy, o który wcześniej zadbał uczniowie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Libuszy pod kierunkiem Anety Juruś. Kolejny etap porządków objął cmentarz nr 99 w Kobylance, cmentarze nr 73 i 75 w Szymbarku. Następnie „Orły” przenieśli się szybko na cmentarz nr 55, aby wesprzeć grupę S(poł)GO – Społeczną Grupę Operacyjną żyłką do kosy. Grupa zadaniowa „Banica” – wraz ze studentami z Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Krośnie pod opieką Anny Hycnar porządkowała cmentarze nr 64 w Bartnem, 52 w Zdyni, 47 w Koniecznej oraz 60 na Przełęczy Małastowskiej. Grupa zadaniowa „Staszkówka” wraz z żołnierzami z 11 MBOT oraz z węgierską delegacją z HIM porządkowała cmentarze nr 117, 119 w Staszkówce, cmentarze 120 i 121 w Łużnej oraz 94 i 97 w Stróżówce. Grupa Dariusza Kiełtyki przeprowadziła prace porządkowe na cmentarzu nr 116 w Staszkówce. Uczniowie Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Ciężkowicach pod opieką ks. Adriana Fyda zrobili porządki na cmentarzu nr 137 w Ciężkowicach oraz 138 w Bogonowicach. W czwartek i piątek prace prowadzone były na cmentarzach 160, 161, 163 i 164 w Tuchowie, gdzie pracowali uczniowie tuchowskich szkół pod opieką nauczycieli.

W sobotę 11 października 2025 r. prace „Orłów” skupiły się głównie na cmentarzu nr 77 w Ropiczy Górnej, gdzie wspólnie z delegacją Instytutu i Muzeum Historii Wojskowości w Budapeszcie, żołnierzami 113 bhp w Tarnowie, 11 Małopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej czyścili przedpole cmentarza, aby jak kilka lat temu był widoczny z centrum miejscowości. Druga grupa „Orłów” w tym czasie udała się na porządki na cmentarz nr 87 Nowodwór w Gorlicach, 98 w Gliniku Mariampolskim i 125 w Zagórzanach. W Radocynie na cmentarzu nr 43 pracowała grupa ZKS z Krosna. Grupa „RASEM” z Krosna pracowała na cmentarzu nr 44 w Długim. Po raz kolejny w akcji udział wzięli uczniowie Zespołu Szkół im. Ojca Świętego Jana Pawła II w Niepołomicach, gdzie prace prowadzone były na cmentarzu nr 327 w

Niepołomicach. Zaplanowane są również prace na cmentarzu nr 381 w Wieliczce oraz na cmentarzu nr 303 w Rajbrocie.

Przed rozpoczęciem Akcji uczniowie ZSZ w Bieczu pod kierownictwem nauczycielki Anny Kubal wspólnie z Aleksandrem Gucwą i Orłem "Kukim uporządkowali cmentarz nr 109 w Bieczu. Mieszkańcy Ropicy Górnej na czele z Panią Sołtys skosili i wygrabili trawę na cmentarzu nr 77 w Ropicy Górnej. Przedstawiciele Rady Gminy Uście Gorlickie uporządkowali cmentarz nr 46 Konieczna Beskidek. Stowarzyszenie "Beskid z Jankiem" uporządkowało cmentarz nr 58 na Magurze Małastowskiej. Stowarzyszenie Historyczne "Bitwa pod Gorlicami 1915" (Miroslaw Załęski) uporządkowało cmentarz nr 59 Przysłup. Koło Łowieckie „Ryś” pracowało na cmentarzu nr 78 w Ropicy Górnej. Uczniowie zespołu szkolno-przedszkolnego w Binarowej pod opieką Małgorzaty Stec uporządkowali cmentarz nr 110 w Binarowej. Przez 3 dni prowadzone były prace porządkowe na cmentarzu nr 55 w Gładyszowie przez Grupę Rekonstrukcyjno-Historyczną "Ordon" z Łańcuta oraz S(poł)GO „Wirchne”. Prace na cmentarzu nr 48 w Regietowie zaplanowane są w terminie późniejszym przez uczniów Zespołu Szkół Centrum Kształcenia w Hańczowej pod opieką Wacława Bedusa oraz Weroniki Tumidajskiej.

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że rokrocznie wzrasta liczba uczestników sprzątających cmentarze podczas prowadzonych akcji. W tym roku było to przeszło 1150 osób.

Akcję w sobotę zakończyło spotkanie podsumowujące, które odbyło się w Pensjonacie „Na Wzgórzu” w Zdyni. Na spotkanie przybyli licznie zaproszeni goście, wśród których byli Martin Cimerman Zastępca Ambasadora Republiki Słowacji, dr Tibor Gerencsér Konsul Generalny Węgier w Krakowie, mgr Martin Gärtner Konsul Generalny Austrii w Krakowie, Géza Kovács Dyrektor Departamentu ds. Opieki nad Miejscami Pamięci i Kultu Bohaterów Instytutu i Muzeum Historii Wojskowości w Budapeszcie, Komendant Powiatowy Policji w Gorlicach, reprezentanci Małopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej, osoby reprezentujące administrację rządową, samorządową oraz opiekunowie cmentarzy i pasjonaci historii. Uczniowie z ZSCKR w Bystrej uświetnili spotkanie swoim śpiewem. Tradycyjnie podczas podsumowania Jacek Witas przedstawił prezentację multimedialną przedstawiającą prace na cmentarzach prowadzone podczas ostatnich 10 lat akcji sprzątania cmentarzy z I wojny światowej. Po prezentacjach głos zabrali Joanna Florkiewicz-Kamieniarczyk Dyrektor Wydziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, Martin Cimerman Zastępca Ambasadora Republiki Słowacji, dr Tibor Gerencsér Konsul Generalny Węgier w Krakowie, mgr Martin Gärtner Konsul Generalny Austrii w Krakowie, Bogdan Jeziński Pełnomocnik Wojewody Podkarpackiego ds. Pamięci Ochrony i Opieki nad Cmentarzami Wojennymi.

Pani Joanna Florkiewicz-Kamieniarczyk Dyrektor Wydziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie wręczyła konserwatorom zabytków Markowi Sawickiemu oraz Józefowi Stecowi medale „Opiekun Miejsc Pamięci Narodowej” nadane przez Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W dowód szczególnego uznania za pomoc i współdziałanie w utrzymaniu i rewitalizacji nekropolii z okresu I wojny światowej w Beskidzie Niskim Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego przyznał Dyplomy Honorowe PTTK dla:

Joanny Florkiewicz-Kamieniarczyk, Aleksandra Gucwy, Anny Hycnar, Romana Hyczko, Małgorzaty Małuch, Bogdana Moronia, Marty Piecuch, Dariusza Skrypaka, Mariusza Tarsy.

Przedstawiciele Austriackiego Czarnego Krzyża odznaczyli Romana Frodymę – przewodnika beskidzkiego i autora przewodników po galicyjskich cmentarzach wojennych za całokształt działalności na rzecz cmentarzy z I wojny światowej odznaczeniem „Großes Ehrenkreuz”.

Wszystkim odznaczonym składamy gratulacje.

Z tego miejsca kierujemy podziękowania do burmistrzów oraz wójtów gmin, którzy włączyli się w Akcję oraz za bardzo duże zaangażowanie uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych. Jako „Orły” pragniemy podziękować współorganizatorom i osobom zaangażowanym w Akcję, bez których nie udałooby się skoordynować wszystkich działań i przygotować spotkania podsumowującego.

Szczególne podziękowania za trud i ciężką pracę kierujemy do opiekunów cmentarzy wojennych i osób, które społecznie włączyły się w tym roku w X Akcję porządkowania cmentarzy.

